

ŞEHİR & TOPLUM

SAYI 30 | OCAK - NİSAN 2025 | ISSN: 2564-7067

“kendine ait bir kent-II”

ŞEHİR & TOPLUM

SAYI 30 | OCAK - NİSAN 2025 | ISSN: 2564-7067

İletişim

Tel
E-posta
Adres

+90 212 402 19 00
info@mmb.gov.tr
Marmara Belediyeler Birliği Ragıp
Gümüşpala Cad. No:11 Eminönü
34134 Fatih / İstanbul

Yapım

Grafik Tasarım
Kapak İllüstrasyon
Baskı

Manuma Studio
Ezgi Küçük Çalışkan
İhlas Gazetecilik A.Ş.

Yayın

Sayı
ISSN

30, OCAK - NİSAN 2025
2564-7067

ŞEHİR & TOPLUM

İMTİYAZ SAHİBİ

Mustafa Bozbey
(Marmara Belediyeler Birliği adına)

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

M. Cemil Arslan

EDİTÖR

Ezgi Küçük Çalışkan

DOSYA EDİTÖRÜ

Ayşe Göç Yalçınkaya

YARDIMCI EDİTÖRLER

Ali Emre Soner
İrem Kurtuluş Korkmaz

YAYIN KURULU

Alim Arlı
Burcuhan Şener
Ülkü Arıkboğa

DANIŞMA KURULU

Aslı Ceylan Öner
Eda Ünlü Yücesoy
Hasan Taşçı
İlhan Tekeli
Korkut Tuna
Mehmet Ocakçı
Ruşen Keleş
Selçuk Mülayim
Suphi Saatçi
Tarkan Oktay
Yunus Uğur

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Emrehan Furkan Düzgiden

YAYIN ARALIĞI

Şehir & Toplum dergisi, yılda
üç defa yayınlanır.

KÜLTÜR YAYINLARI

“daha önce benim gibi bir canavar gördün mü
omurgam dut ağacından
boynum bir günebakan
bazen bir çölüm
bazen yağmur ormanı
her zaman vahşi
karnım taşıyor belimdeki kuşaktan
saçlarım ömür çizgisi gibi tel tel
böyle güzel bir isyana dönüşmek
çok zamanımı aldı
köklerimi sulamaktan kaçıyordum eskiden
yaban hayatının
bizzat ben olduğunu
anlayana kadar
bırak yaban olayım
ağacın gövdesi ayırır dalı ayrı
bahçeye sığmaz bir orman
ben nasıl sığayım

- *öyle dopdoluyum ki kendimle*”

Rupi Kaur, Güneş ve Onun Çiçekleri, s.244

Bu yazıyı yazmadan yirmi altı gün önce ilk kez bir kadın çemberinde dinledim bu şiiri. Dinlememden bu yana önemsenmediği gibi bir de sadece kendisi olduğu için dışlanan, katledildiği için bile suçlanan, birbirini itmeye yönlendirilen, birbirine sarılmayı öğrenen, kendinin daha iyi hâline kavuşmak için gecesini gündüzüne katarak çalışan, kendi emeğiyle toplumsal alanlarda karar verme yetkisine ulaşan, gücünü küstahlık, ihtiyaçlarını zafiyet olarak gören sisteme rağmen yaşama inatla sarılan, kayıplarını hem kendine hem topluluklara yeni başlangıçlar kılan ve her anına şükreden her yaştan kadına şahitlik ettim.

Kadınların âdil yaşam hakkı mücadelesinde, bizden sonranın hikâyesine, kendimizle dopdolu bir yayın ile katkıda bulunmamıza şahitlik ettim.

“Kendine Ait Bir Kent” dosyasının devamı olan 30. sayımızda, kadın olanın varlığını tanımadan biçimlenen mekânsal düzene, günlük yaşama, hareket etme alışkanlıklarına perde aralıyoruz. Konuları, cinsiyet eşitliği perspektifiyle yerel dönüşümden ekofeminizime çeşitlenen yazılarla, perdenin arkasında bırakılan kadınların her hâliyle kamusal alandaki var oluşlarını kutluyoruz.

Ezgi Küçük Çalışkan

Editör

01.	Eda Beyazıt	9
	KADININ ULAŞIM MEKÂNINDA TEMSİLİ: GÖRÜNMEZ HAREKETLİLİKTEN GÖRÜNÜR OLANA DOĞRU	
02.	Safaa Charafi	19
	TOPLUMSAL CİNSİYETLENDİRİLMİŞ KENTSEL MEKÂNLAR: KADINLARIN ŞEHİRLERDE NASIL HAREKET ETTİĞİNİ ANLAMAK VE KAPSAYICI KENTSEL TASARIM İÇİN STRATEJİLER	
03.	Flora İljas	29
	EKOFEMİNİZME KISA BİR GİRİŞ	
04.	Kumru Çılgın	35
	ÇEVRESEL ADALETİN İZİNDE: ŞEHİR PLANLAMADA EKOFEMİNİST YAKLAŞIMLAR ÜZERİNE DÜŞÜNCELER	
05.	Gülhan Balsoy	49
	OSMANLI ŞEHRİNDE KADINLAR VE KAMUSAL GÖRÜNÜRLÜK	
06.	Nilgün Okay ve Ebru İnal Önal	57
	AFET DİRENÇLİLİĞİNDE KADINLAR VE YAŞLILIK	
07.	Ayşe Kaşıkırık	67
	YERELDE DEĞİŞİMİN VE DÖNÜŞÜMÜN ÖNCÜLERİ: KADIN MUHTARLAR	
08.	Ayşe Göç Yalçınkaya	73
	ÖĞRENDİKLERİMİZİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: NELER KADINLARA AİT?	

DOSYA: KENDİNE AİT BİR KENT - II

Mekân, fiziksel bir alan olmanın ötesinde, toplumsal ilişkilerin, kimliklerin ve güç dinamiklerinin şekillendiği bir yerdir. Bu noktada yaşadığımız alanlar ve kentlerin kimler düşünülerek tasarlandığı son derece önemlidir. Kentler ve kamusal alanların genellikle patriyarkal yapılar üzerinden tasarlanmış olmasıyla, kadınlar ve erkekler bu mekânları farklı deneyimler. Toplumsal cinsiyet rolleri ve mekânın kadın kimliği üzerindeki etkileri, kadınların kamusal ve özel alanlardaki varoluş biçimlerini farklı mekânizmalar yoluyla koşullandırır. Şehir & Toplum'un Kendine Ait Bir Kent-II dosya konulu bu sayısında, kadınların mekânla ilişkisini farklı açılardan ele alan yazıları bir araya getirdik ve konuyu destekleyecek bazı farklı tartışmalara da yer vermek istedik.

Eda Beyazıt İnce, ev işçileriyle mülakatlar yaptığı çalışmalarından yola çıkarak *Kadının Ulaşım Mekânında Temsili: Görünmez Hareketlilikten Görünür Olana Doğru* yazısıyla kentte ulaşımın toplumsal cinsiyet boyutunu ele alıyor. Safaa Charafi, *Toplumsal Cinsiyetlendirilmiş Kentsel Mekânlar: Kadınların Şehirlerde Nasıl Hareket Ettiğini Anlamak ve Kapsayıcı Kentsel Tasarım İçin Stratejiler* başlıklı yazısında hem kadınların ve erkeklerin kentsel mekândaki deneyimleri arasındaki farklılığa ışık tutuyor hem de uygulama alanından örneklerle politikaların işlevselliğini tartışıyor. Tahakkümün doğa ve kadın üzerindeki veçhelerinin benzerliğine değinebilmek adına, bu sayıda ekofeminizm üzerine bir yazı olmasını çok istedik. *Ekofeminizm'e Kısa Bir Giriş* yazısıyla

Flora Ijjas, ekofeminist etik ve ikili tahakküm üzerine kısa bir giriş sunuyor. Ardından, Kumru Çılgın'ın *Çevresel Adaletin İzinde: Şehir Planlamada Ekofeminist Yaklaşımlar Üzerine Düşünceler* yazısıyla ekofeminizmin mekânsal bağlamına odaklanıyoruz. Gülhan Balsoy'un *Osmanlı Şehrinde Kadınlar ve Kamusal Görünürlük* başlıklı yazısında ise Osmanlı toplumsal tarihinde kadınların şehirle ilişkisi üzerine bir inceleme okurları bekliyor. Nilgün Okay ve Ebru İnal Önal, *Afet Dirençliliğinde Kadınlar ve Yaşlılık* yazılarında, özellikle yaşlı kadınların afetlere karşı dirençli kentler yaratmadaki kritik toplumsal rolünün altını çiziyor. Bir önceki sayıda olduğu gibi, yerel yönetimlerde kadın temsiline dair bir yazıya yer vermemiz gerektiğini düşündük. *Yerelde Değişimin ve Dönüşümün Öncüleri: Kadın Muhtarlar* yazısında Ayşe Kaşıkırık, yerel demokrasinin halkla en yakın temastaki noktası olan muhtarlık kurumuna ve kadın muhtarlara odaklanıyor. Son olarak, her ne kadar bu iki sayıda sözü alanında uzman kadınlara bırakmayı tercih etsem de *Öğrendiklerimizi Yeniden Düşünmek: Neler Kadınlara Ait?* yazımla bu iki sayılık yolculuk için bir kapanış yapıyorum. Bu nedenle görece kısa bir "editörden" kısmı yazmayı daha uygun gördüm. Bende hep çok kıymetli bir yeri olacak bu iki sayıya katkıda bulunan tüm yazarlara, emeği geçen ve bunu mümkün kılan herkese teşekkürlerimi sunuyorum. Bir diğer teşekkürüm ise dayanışmaya olan inancı ve emekleriyle birlikte çalışmaktan çok mutlu olduğum, bana her zaman ilham veren, ufkumu açan editörümüz Ezgi Küçük Çalışkan'a.

Ayşe Göç Yalçınkaya
Dosya Editörü